

Kaina metams 15 l., pusmečiui 8 l., 1 mėn. 1 l. 50.
Kareiviams per pusę pigiau.
Atskiras numeris 30 c. visiems.

Skelbimui: petito eilutė 40 c.; prieš tekstą dvigubai
:: Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės Aikštė. ::

Didieji manevrai.

(Žiūr. „Kario“ 88 Nr.).

III pėst. mėlynųjų divizijos vadas Dembava Būda 1924 m. rugsėjo mėn. 12 d. 11 val. gavo tokį Kariuomenės Vado įsakymą.

„Alytus. Žemėl. 1:100000. 1924 m. IX. 12. 10 val.

Raudonųjų kariuomenės dalys, pasiekusios naktį iš rugsėjo 11 į 12 d. linijos punktų: Kaunas — Kaišėdorys — Širvintai, apsistojo. Dešinioji jų kariuomenės kolona apie diviziją IX. 12. 8 val. pasiekė Kauną. Linijoje punktų: Padainupiai — Garliava — Roželiai IX. 12. 8 val. pastebėta prieš apsaugos dalys. Šiandien IX. 12. rytą mūsų oro žvalgyba pastebėjo raudonųjų kariuomenės koloną apie pulką Panemunį ir mažesnių dalių judesį rajone A. Freida-Nauj. Aleksota. Kituose punktuose priešininko dalių pergrupavimų nepastebėta. Į vakarus nuo Kauno raudonųjų nėra.

Mūsų, mėlynųjų, kariuomenė šianakt iš IX 11 į 12. užėmė frontą: Nauj. Trakai — Stakliškiai — Jeznas — Prienai — Dembava Būda.

Kairysis kaimynės IV pėst. divizijos apsaugos sparnas — Tresantoliai, dešiniajame Nemuno upės krante į šiaurės rytus nuo Prienų.

Aš nusprendžiau šiandien IX. 12. visame fronte padaryti prieš žvalgybą, kad ryt IX. 13. ji puolus.

Įsakau III pėst. divizijai šiandien IX. 12. iki 13 val. pradėti žvalgybą savo divizijos veikimo ruože Kauno kryptimi.

Skyrimo linija su IV pėst. divizija — Nemuno upė.

Pranešimus radio siųsti man į Alytų.

Kreipkite dėmesį į savo atvirojo kairiojo sparno apsaugą.

Kariuomenės Vadas

Šio įsakymo išpildymui divizijos vadas išstatė apsaugą ir organizavo oro ir raitąją žvalgybą.

II pėst. raudonųjų divizijos vadas Kaunie 1924 m. rugsėjo 12 d. 11 val. gavo tokį Kariuomenės Vado įsakymą:

„Ūkmergė. Žemėl. 1:100000. 1924 m. IX. 12. 9 val.

Mėlynųjų kariuomenės dalys naktį iš rugsėjo 11 į 12 d. užėmė frontą Dembava Būda — Prienai — Nauj. Trakai. Kairiajame Nemuno krante prieš apie divizi-

ją užima: viena kolona — Dembava Būda, kita kolona — Prienai. Į šiaurės vakarus nuo plento Kaunas — Marijampolė prieš dalių nepastebėta.

Mūsų kariuomenės dalys šianakt IX 11-12. užėmė frontą Kaunas — Kaišėdorys — Širvintai ir apsistojo pastoviui. II pėst. divizija užima Kauną.

Aš nusprendžiau visame fronte padaryti šiandien IX. 12. prieš žvalgybą, kad rytoj IX 13. puolus.

Įsakau II pėst. divizijai šiandien IX 12. iki 13 val. pradėti žvalgybą Jūsų divizijos veikimo ruože — Kaunas — Marijampolė, Kaunas — Prienai kryptimis.

Skyrimo linija su I pėst. divizija — Nemuno upė.

Pranešimus man siųsti radio į Ūkmergę.

Kreipkite dėmesį į dešiniojo atviro sparno apsaugą.

Kariuomenės Vadas

Išpildymui šio įsakymo divizijos vadas išsiuntė tris gusarų eskadronus į Mauručių rajoną, žvalgybai abiejose Kauno — Marijampolės plento pusėse ir puse eskadrono į Prienų kryptį.

Tą pačią dieną, t.y. rugsėjo 12 d., oro žvalgybos rezultatai davė abiem manevruojančiom pusėm gana tikslių žinių apie priešininko jėgų susigrupavimą.

III pėst. divizijos vadas kaime Dembava Būda 1924 m. rugsėjo 12 d. 20 val. gavo tokį Kariuomenės Vado įsakymą:

„Alytus. Žemėl. 1:100000. 1924 m. IX. 12. 18 val.

Raudonųjų kariuomenėje jokių atmainų nepastebėta ir ji pasilieka anksčiau užimamuose punktuose.

Aš nusprendžiau ryt rugsėjo 13 d. pulti priešą tikslu užimti Kaišėdorių mazgą ir Kauną.

III mėlynųjų divizijai įsakau rugsėjo 13 d. 8 val. pradėti puolimą, kad užimtų Kauną. Kaip išėties riba metodingam Kauno puolimui užimkit iki IX 13. 17 val. Patamulšelių — Rožiškių — Kempiškių frontą.

Atkreipkite dėmesį į savo kairiojo sparno apsaugą, nes nuo to priklauso ir visos kariuomenės sparno laidavimas.

Dešiniau Jūsų puls IV pėst. divizija fronte Stakliškiai — Jeznas — Nemunas Kaišėdorių link, su kuria palaikyt ryšį, užimant atitinkamus punktus. IV divizija pradės puolimą IX 13. 8 val.

Aš būsiu Alytuje. Ryšys su Tamsta radio — telegrafu.

1924 m. rugsėjo 25 d.
Kaunas
Dėmonas

Komunikaciniai keliai divizijai pasilieka tie patys: geležinkelis Suvalkai—Šeštakavas—Marijampolė. Galvinė stotis tiekimui ir evakuacijai — Marijampolė.

Užėmus nurodytą išėigos ribą Kauno puolimui man pranešti.

Kariuomenės Vadas“ . . .

Išpildymui pavesto uždavinio III pėst. divizijos vadas nusprendžia savo diviziją pastūmėti dviem romis: dešiniąja, susidedančia iš 6 p. pulko, 2 baterijų ir 1/2 eskadrono, iš Prienų Pakumprio—Girnikų—Roželių—Zasciankos kryptimi ir kairiąja, susidedančia iš 9 p. pulko, 2 baterijų ir 2 ulonų pulko Garliavos kryptimi. Abiem vorom duotas uždavinys užimti Kariuomenės Vado nurodytą frontą Patamušeliai—Rožiškiai—Kempiškiai.

8 val. voros išžygiavo. Voros palaikė tarpusavęs ryšius radio ir aeroplanais. Pulk. K. Boleckis.

(B. d.).

Žvalgvytis.

Rudenį...

I.

Snaudžia žemė, ir sapnai
palengvėliai, lyg šilkai,
pažemėse driekias, plinta:
tai vėl kyla kiek aukščiau,
pamyloja ką tyčiau —
nei lapelis puola, krinta...

II.

Silas stebis, kad girelė,
lyg dievaitė, lyg mergelė
žėri, spindi įstabiai:
kas gi tuos perlus gamino,
kas girelę išdabino
žino vien tik spinduliai...

III.

Vėjas tyli nealsuoja,
nei mažyčiai nedainuoja
paukštužėliai:
tartum bijo, kad lengvieji
nepabūgtų žaidžiantieji
spindulėliai...

Būkime drausmingi!

„Kas tėvo, motinos neklauso, tas šuns balso klauso“ (tas valgo sausą) sako žmonės. Bet ar tikrai, neabėjotinai aname posakyje glūdi gili ir neginčijama tiesa?

Taip, kas tėvo, motinos neklauso, tas iš tikrųjų valgo sausą. Tą tvirtina kasdieninių įvykių eiga, liūdyja gyvenimo bėgis, mokiina žlas prityrimas; tai yra ta senutė, niekad nedylanti tiesa, kurios, kaip nesiverski vistiek nenuginčysi.

Iš tikrųjų, kas nematė neklausymo, nesutikimo vaisių? Kam neteko girdėti apie šeimos likimą, kai vaikai nenorėjo klausyti tėvų, negerbė senesniųjų prityrimo? Toki šeima visiems yra žinoma, kaipo tikras pragaras. Tokios šeimos pastogėje neišgirsi gero žodžio, neišvysi linksno veido: visi rūtus, pikti, visi kerštingi neapykantos jausmo apėsti. Tėvai, norėdami vaikams tik aij gyvenimo kelią parodyti ar nuo blogų p linkimu įtakos juos apaugoti, nesigaili šiuose atv juose įtikinančių perspėlimų, nurodymų, kurių vaikai, nedabodami savo tėvų, pykina, erzina, veda iš kantrybės. Čia tai ir prasideda tas gyvenimo pragaras, kada žmogui kiekvieną žingsnį nuodyja karti

neapykantos tulžis. Tėvai pradeda nekėsti vaikų, gi vaikai tėvų.

Aišku, jog ten, kur nėra santaikos, negalima laukti ir gerų vaisių. Kur nėra bendro veiksmuose kryptinio, negali būti ir laimėjimų. Todėl nenuostabu, kad panašios šeimos ūkis yra paprastai suiręs, trobėsiai sunykę, apskretę, kaimynai su pastarąja vangia sentykių. Žodžiu jos darbas—baudžiauninkų darbas, jos turtas—vargai su nelaimėmis, jos ateitis—badas ir galutinas iškrikimas, jos visas gyvenimas—pragaras. Taip skursta šioki šeimelė iki ji galutinai nepasineria nelaimių gelmėse. Subyra, išsiblaško šeima, kaip rudenio vėjas išblaško suvytusius medžio lapelius.

Aišku, jog visų nelaimių priežastis glūdi vienybės stokoje. Kad šeima būtų stipri, reikalinga, kad visi nariai susiblokštų į vieną krūvą, virstų viena, kietai sugniaušta kumščia. Kitaip sakant reikalinga, kad visi mokėtų *sutartinai* veikti, dirbti. Kuomet mes matysime tą sutartį darbe? Pirmu pirmiausia tada, kai visa šeima, visi vaikai klausys tėvų, atsiduos jų vadovybei.

Ten, kur nėra paklusnumo, negali būti vienybės. Susivienyti, susiburti į kumštį, reiškia klausyti vadovo balso, jo valios. Mokėti susivienyti—reiškia mokėti klausyti. Vienybėje galybė, taigi lieka pažymėti, jog pastaroji savo pradžią semia klusnume, taip vadina moje drausmėje.

Ne tik šeima negali apseiti be drausmės, bet be jos negali gyvuoti nei mokykla, nei bažnyčia, nei jokia organizacija, draugija, įstaiga. Kas būtų, jeigu vaikai vieton klausę mokytojo, eitų savo palinkimo keliais? Kaip atrodytų Dievo Namai—bažnyčia, jeigu ten kiekvienas jaustųsi, kaip namie? Kokių vaisių susilauktų draugija, jeigu jos nariai neklausytų išrinktos valdybos parėdymų, nepildytų jos nutarimų? Panašioje mokykloje nieks nieko neišmoktų, tokia bažnyčia negalėtų save vadinti šventnamiu, kalbama draugija būtų tas šilko drugys, kuris ryta gimęs, miršta nesulaukęs sutemos. Visur, kur tik norima pasiekti tam tikrų bendradarbiavimo vaisių, reikalinga vienybė, reikalingas tas cementas, kuris atskiras plytas sujungia į gražų namą, akmenis į mūrus, tvirtoves. Tokiu cementu žmonių tarpe ir yra drausmė. Kaip plytoms kalkių cementas neleidžia vienai nuo kitos atsiskirti, atšokti, sienoms suirti, taip ir kiekvienoje organizacijoje drausmė pavaduoja kalkių cementą. Drausmė tai *vienybės sargas*, nenuilstamas būdėtojas, be kurio nieks ir niekuomet neapseis, kuomet kils reikalas vieno tikslo siekti.

Štai kodėl yra sakoma, kad drausmė yra ne kas kita, kaip kariuomenės siela, jos dvasia, kad be drausmės kariuomenė miršta. Iš tikrųjų—išplėšk iš žmogaus sielą, jis numirs, atimk iš kariuomenės drausmę—vieton jos gyvo kūno liks šaltas lavonas. Neveltui Saksonijos maršalas Moricas sako: „Gimtoji kariuomenė be drausmės daug pavojingesnė valstybei, negu priešas“. Kaip dvokiantis mirusio žmogaus lavonas ne tik kenkia žmogaus sveikatai, bet pavojingas yra ir jo gyvasčiai, taip pat ir netekusi savo sielos—drausmės kariuomenė, virtusi tuo pačiu dvokiančiu lavonu, gali užkrėsti visą kraštą iškrikimo bei demoralizacijos nuodais.

Kariuomenės uždavinys—tvirtai ginti bočių žemę, genčių laisvę bei tėvynės nepriklausomybę nuo įvairaus plauko priešų, gi reikalui esant, mirti už savo šalies, žmonių gerovę. Ar gali būti kilnesnis tikslas ir vienkart sunkesnis uždavinys: ginti savo tautos laisvę ir mirti už jos ateitį? Bet maža to: kuriai, mokėdami mirti, privalo dar mokėti mirties pavojaus aktyvaizdoje grūntis, naikinti priešą, turi mokėti kuo sutartiniausiai veikti. O kaip sunku panašiai elgtis apystovose, kur plėvesuoja mirties gilinė. Milžiniško vienybės jausmo, išauklėto iki aukščiausio laipsnio, čia nepakaks. Maža jo bus. Jausmas kai kada gali ataušti, atvesti,

todel reikalinga toki jėga, toks būdėtojas, kuris galėtų jausmus prižiūrėti, jų veikimą pridaboti. Tokiu būdu toju ir yra geležinės drausmės sargas.

Štai kodėl kariuomenės drausmė savo griežtumu skiriasi nuo visų kitų drausmių. Kitaip, žinoma, ir negali būti. Kur kalbama apie mirtį, ten negali būti kalbos apie negriežtą jausmų sargą, apie cementą, kuris blogai jungtų visus kiekviename veiksme, kiekviename elgesyje. Štai kodėl mes privalome būti sąmoningai drausmingi, turime drausmę mylėti, daboti tvarką, drausti savavališkus išsišokimus. Drausmė, kary, tai mūsų siela, mūsų gajumo dirksnis, kurį priešais visuomet stengsis pakirsti. Jie visi gerai numano, kad išrovus kariuomenės sielą, ji turės mirti, o be jos lengva bus ir valstybę, nepriklausomybę numarinti. Štai kodėl slenka į kareivines įvairaus plauko agitatoriai, agitacijos lapelių nešiniai, kurių visas turinys paprastai yra nukreipiamas prieš vadus, prieš drausmę.

*Ir būkime drausmingi, kariai, ir nieko mes nebosi-
me, o priešais mus bijos.* Klausykime savo vadų ir būkime sąžiningi. Drausmėje vienybė, o joje mūsų galybė.

Kapitonas Tomkus.

Karo gaisrininkų būriai.

(Apie vieną projektą).

„Nuo maro, bado, ugnies ir karo gelbėk mus, Viešpatie!“

Iš kai kurių valstybių matyt, jog ten kariuomenė aktyviai dalyvauja kovoje su viduriniais krašto priešais — gaisrais ir nemažai pagelbsti ir kraštui, ir visuomenei.

Šiuo atžvilgiu Lietuvai daug gali pagelbėti ir Lietuvos kariuomenė.

Mūs statuteose yra straipsniai, nurodantieji, kada kariuomenė šaukiama gaisrams gesinti (Ilgulos statutas 34 ir 35 §§).

Anot 35 § kariuomenė šaukiama: a) gesinti visokios rūšies gaisrams, neišskiriant ir miško gaisrų, saugoti turtui laike gaisro...

Tuo būdu mes matom, kad statute gaisro gesinimas kariuomenei statomas pirmu uždaviniu, pirmiau, negu padegėlių turto saugojimą.

Vidaus tarnybos statuto 341 § nurodo aiškiai, kad dalies dežur s, gaisrui iškilus, įsako „surasti gaisrui gesinti įrankių“.

Kariuomenės dalyse, kaip galima suprasti iš statuto, turi būti (ir yra) gaisrui gesinti įrankių. Reikalui esant reikia mokėti vartoti šiuos įrankius, reikia sugebėti su jų pagalba apsaugoti kareivines nuo gaisro, nugalėti ugnį. Reikia ne tik apmokinti gaisro gesinimo priemonių vartojimą karo mokykloje ir mokyklose, kaip buvo pasiūlyta „Lietuvos Gaisrininko“ 1923 m. 3 — 4 Nr., bet ir būtinai turėti kiekvienoje atskiroje dalyje tam tikra apmokintą kadra, kuri galėtų patarnauti kariuomenei kareivinių rajone ir visuomenei laike didelių gaisrų miestų sodžių ar miškų gaisruose.

Aukščiau nurodytas gaisro gesinimo apmokymo būdas, kaip jau parodė gyvenimas, ne visai tinka mūsų sąlygose; reikia surasti kitą tinkamesnę.

Bet kokiū būdu mums geriau organizuoti kovą su gaisrais kariuomenėje? Negalima nutylėti vieną projektą, kurį padarė Lietuvos Gaisrininkų Draugijų Sąjungos Taryba Krašto Apsaugos Ministeriui.

Šiam projekte išdėstyti „Karo gaisrininkų būrių organizacijos dėsniai“. Būriai organizuojami kiekvienoje atskiroje dalyje iš 2 jaun. karininkų (vienas būrio vadas) ir 30 — 40 kareivių, parinktų, jei tik galima, iš savanorių ir gaisrininkijos reikalų mėgėjų. Žmonės gyvena savo kuopose ir komandose, ir susirenka tik apmokymui ir gaisrams gesinti. Apmokymą veda vietos gaisrininkų organizacijų brandmeisteriai*). Būriai priklauso laike apmokymo savo dalies vado padėjėjui, o gaisro vietoje — vyresniam ugniagesių viršininkui (branjajorui arba brandmeisteriui). Būrių įsteigimo tikslas: a) apsaugoti nuo gaisro kareivinių rajonų, b) padėti dideliuose gaisruose vietos gaisrininkų komandai, c) būti instruktoriais kitiems kareiviams miškų gaisrų gesinime.

Šio projekto priėmimas duos kariuomenei patikimą sargą prieš raudoną gaidį, o visuomenei duos 600 — 800 apmokytų gaisrininkų, kurie atneš į savo sodžius ir miestelius priešgaisrinės apsaugos reikalingumo idėją ir padės šią idėją išpildyti.

*) Ateityje jie visi turi baigti gaisrininkystės kursus, kurie steigiami L. G. D. Sąjungos.

J. Buivydis.

Atgailos keliais.

(Žiūr. „Kario“ 38 Nr.).

— Ką Magdukas veikia? — Tarė sau Jonas. — Gal be manęs su kitu? Įlindo šalta abejonė. Ne, ne, Magdukas netokis. Ir prieš jo akis stėjo Magdukas ir aiškiai prisiminė jam jos bailus pirmas ir paskutinis bučkiai. Jonas tarė mintyje: — palauk, Magduk! Pravysiu priešus ir grįšiu prie tavęs...

Jonas krustelėjo, Lyg ką išgirdęs neramiau pažvelgė į priešo pusę, ir nieko ypatingo nepastebėjęs, budėdamas toliau galvojo.

Jurgis buvo kiek kitokio kaulo. Jis buvo turtinų, visko pertekusių ūkininkų sūnus. Iš pat mažens nemėgo didelio darbo dirbti, vis stengdavosi, kad kitas už jį padirbtų. Lengvos duonos beieškodamas, vokiečių okupacijos laikais iš netyčio pateko į vokiečių belaisvę, kaipo įtartinas asmuo. Tėvai iš namų, kaip bejmānydami, šelpė jį, tačiau jam teko gerokai medinės duonos paragauti. Grįžus jam iš Vokietijos, tėviškė buvo priešų užimta, todėl, neturėdamas ką veikti, stėjo kariuomenėn. Kariuomenėje lengvos duonos nerado, bet ir čia stengėsi išsisukti iš sunkesnių

pareigų. Užtat draugai jį pavadino „slinkiu“. Nors teko jam didesniuose mūšiuose dalyvauti, tačiau dabojosi, kad ypatingai nepasižymėjus. Buvo manęs bėgti iš kariuomenės, bet atidėjo tą reikalą iki geresnių laikų. Į šią užtvorą ėjo nenoriai, daug pavojaus čia matydamas. Todel dabar buvo be ūpo, ir, nežiūrind, kad buvo išvargęs, užmigti negalėjo.

— Jonai, a Jonai — kreipėsi jis į draugą.

— Ką? — atsikreipė Jonas.

— Ką tu darytum, jei aš imčiau dabar ir pabėgčiau? — nei iš šio, nei iš to užklausė Jurgis.

— Nedrįsk taip kalbėti! — atkirto Jonas.

— Kodėl?

— Nebūk Judošium — tęsė Jonas. — Atmink, kad už tavo nugaros dabar yra nuvargusi be apgynėjų Tėvynė, kurią visi skriaudžia. Bėgsi — Tėvynę perduosi ir pats galą gausi, bet blaurų, kaip tėvynės išdavikas.

— Bet ką tu darytum, — vis neat tojo Jurgis, — jei aš tuoj imčiau ir bėgčiau?

— Nukreipčiau šautuvą nuo priešo ir pakreipčiau kulką tau į nugarą — vis taip rimtai atkirto Jonas.

Jurgis prie žodžių „kulką į nugarą“ šurpas nugaroj pakratė.

Lietuvos atsargos kareiviai sudarys stiprius gaisrininkų kadrus ir duos Lietuvai nemaža naudos.

Vokiečių liaudies mokytojas nugalėjo 1870 — 1874 metų kare prancūzus, tegul mūsų kariai patarnaus Tėvynei jos sunkioje kovoje prieš amžiną klatingą priešą — gaisrą. Majoras *A. Ružancovas*.

Karo chronika.

— Amerikos valstybės sekretorius Vilburas pareiškė, jog Amerika stengiasi, kad jos laivynas būtų lygus visame kame Anglijos laivynui ir kad Amerikos oro pajėgoms jokia kita pasaulio galybė nesusilygintų. („Mil. Woch.“)

— Afrikoj. Anglų vyriausybė pareikalavusi iš Abesinijos vyriausybės, kad ši sustabdytų abisiniečių puolimus anglų kolonijų. Neišpildžius reikalavimo anglų vyriausybė būsianti priversta šį dalyką patiekti Tautų Sąjungai spręsti.

— Lenkų laivynas. Lenkų vyriausybė jau priėmė naują laivyno programą, padidinti savo laivyną dar iš 3 naujausios rūšies kreiserių, 6 naikintojų, 12 torpedininkų, 12 nardomųjų laivų ir 26 mažesnių laivų. Naujas laivyno biudžetas siekia 600 milijonų aukso frankų.

— Italų Aigypto nesusipratimas. Aigypto spauda praneša, kad kilo rimtų nesusipratimų tarp Italijos ir Aigypto del Tripolio sienų nustatymo. Kalbama apie Italų stiprinimą Bēnghazi įgulos ir ruošimą daugiau kariuomenės ir orlaivių.

— Ginklų šmugelis. Kratų laike Durbanō (Indijoje) uoste, „Nordmark“ garlaivy, plaukusiame iš Hamburgo, rasta tūkstančiai šautuvų, daug amunicijos ir keletą kulkosvaidžių. Spėjama, kad rastieji ginklai buvo siunčiami į Kinus.

— Pasaulio ginklavimasis. Japonų karo misijos Amerikoje pirmininkas gen. Vada, grįžęs iš Amerikos pareiškė, kad uoliai varomas viso pasaulio ginklavimasis, ypatingai Amerikos, kai Tautų Sąjungoj yra kalbama apie nusiginklavimą ir taiką. Gen. Vada perspėja Japonus tikėti į taikos kalbas ir kviečia savo tautą budėti ir ginkluotis.

— Lenkų orlaivynas. Į Paryžių atvyko 8 lenkų karininkai lakūnai priimti 6 nupirktus Lenkų valdžios aeroplanus, padidinti savo karo aviacijos.

— Airių arkliai Lenku kariuomenėj. Rugs. 16 d. Vislouisčiuje iškeltas pirmas airių arklių transportas lenkų kavalerijos karininkams, kuris tapo atgabentas iš Anglijos. („Rzeczp.“)

— Lenkų šmeižtas. Varšuvos dienraštis „Rzeczpospolita“ 254 Nr. iš rugsėjo 16 d. įdėjo šmeižtą prieš mūsų šaulius, kurie lenkams tiesiog nepakenčiami ir ieško visokių būdų jų vardui žeminti. Laikraštis, pranešimu iš Vilniaus, rašo: „Šio mėnesio 14 d. pasienio sargybos bare 3 Nr., Trakų rajone, ginkluota banda iš 7 žmonių perėjo lenkų—lietuvų sieną, pirmiau nuginklavus jai kelią pastojusią lietuvių sargybą. Lenkų vyriausybė šią įsiveržusią bandą pradėjo sekti. Ši banda susideda iš buvusių šaulių, Lietuvos vyriausybės š. m. pavasarį surinktų, laike ruošimosi prie žinomų demonstracijų Vilniaus kraštan. Sugriuvus demonstracijos planui paleistų šaulių dalis pradėjo užsiiminėti plėšimais Lietuvoje. Viena tokių bandų, persekiojama lietuvių valdžios, perėjo mūsų sieną.“

Vargšai, tie lenkai, visi plėšikai pas jų veržiasi, ir iš Sovietų, ir iš Lietuvos. Bet, kad jie tuos plėšikus padaro iš mūsų šaulių, mums irgi nebestebėtina, nes melo srityje lenkai gerai išsilavinę. Panašią žinutę iš Vilniaus paskelbė ir „Gazeta Warszawska“ 254 Nr. iš IX. 16. Matyt, paskelbs ją ir kiti lenkų laikraščiai.

— Anglija apsiima Daniją saugoti. Danų vyriausybė pradėjo tartis su Anglija dėl Danijos apsaugos. Po visiško Danų nusiginklavimo, jos neliečiamybę saugoti paima Anglija ir Anglijos laivynas turės teisių stovėti Danų uostuose. Anglų vyriausybė su tuo sutinka ir greitai laiku turės būti pasirašyta sutartis.

— Pašto karveliai Lenkijoje. Rugs. 15 d. prasidėjo karo pašto karvelių kursai Poznaniui prie nuolatinės pašto karvelių sekcijos VII Nr. Į kursus karveliai komandiruoti iš kelių kariuomenės dalių. („P. Zb.“)

— Brazilijoje sukilimas vėl plečiasi. Sukilėliai yra paėmę keletą miestų ir ties Guargarės miestu visą vyriausybės kariuomenę, ginančią tą miestą.

— Prancūzų karo misija, vedama vyr. štabo karininkų, atvyko į Varšuvą apžiūrėti lenkų karo mokyklas ir įgulas.

— Komunistai Vokietijoje ginkluojasi. Vokiečių komunistai skubiai ginkluojasi, ruošdamiesi prie

— Ar tau gera būtų mane šauti? — pridėjo.

— Gera nebūtų, — atsakė Jonas, — išgamai šovinį gadinti. Išgamai pritinkama mirtis — kartuvės. Bet gana kalbų! Apie bėgimą neužsimink, mums tas nepritinka. Būk stiprios dvasios. Jei tu neguli, tai kelk ir užimk mano vietą, o aš truputį pasilsėsiu. Bet dabok gerai, nežiopsok, ir kaip kas, tuoj žadink mane.

— Gerai, gerai, — atsakė slinkis nenorėdamas nei keltis, nei Jono patarimų klausyti. Nors ir labai nenorėjo, tačiau atsikėlė ir užėmė Jono vietą, kuris kaip gulė, taip ir užmigo.

Praslinkus ilgam laikui, Jurgis benuobodžiaudamas pastebėjo, kad apie kalnelį ir slėnio pradžioje gana dideliame plote krūmai pradėjo suptis. Jis pažadino Joną. Tas pasižiūrėjęs prisiklausė, ištyrė visą slėnį ir tarė kuo ramiausiai:

— Taip. Už kalno tur būt, pilna bolševikų. Kad jie dar ir toli, visgi, Jurgi, nušliaužk tenai už kitų krūmų, paskum grioviu užėik taip, kad tau visas slėnys būtų matytis, ir jei ten pamatysi bolševikus, pamok man ranka ir lauk. Kaip šaudyti pradėsiu, tu tylėk ir vis lauk, kol nustosiu. Man nustojus, tu pradėk iš savo vietos šaudyti, paskum aš prisidėsiu, o tuom laiku

ir mūšiškiečiai atvyks ir atmuš. Supranti? O dabar Dievui padedant spruk greičiau.

Jurgis, manydamas, kad jis sveiko kailio gali iš čia neišnešti, visgi šliauždamas nusikraustė į pakrūmį, įkrito į griovį ir pradėjo slinkti. Paslinkęs gerokai, pamatė ir slėnį. Taip, gale slėnio buvo pilna rusų susigūžinusių ir slenkančių išilgai slėnio. Jurgis pamoko Jonui ranka ir Jonas pradėjo smarkiai šaudyti, iš sykio tris sykius o jau toliau, vis smarkiau. Jurgis dabojo. Staiga Jonas nustojo. Atėjo Jurgio eilė. Jurgis, manydamas, kad jei jis pradės dabar šaudyti, rusai tikrai jį pamatys ir tikrai jį nušaus, visgi nenoroms iššovė syki. Paskum kitą ir trečią, ir laukia — Jonas nebešaudė.

Rusai susisukė Jurgio pusėn ir pradėjo iš kulkosvaidžio piškinti. Čia jau Jurgis norom nenorom turėjo atsakinėti, tuo labiau, kad ir rusai, kuomet jis nešaudė, pritūpdami pradėjo slinkti jo linkui. O Jonas vis dar nešaudė. Dilgt Jurgiui mintis — gal Jonas jau nušautas, o jis vienas paliko mirties pavojuje prieš įniršusius rusus. Jurgį šaltas prakaitas išpylė. Bet kovodamas su savimi Jurgis dar šaudė. Staiga Jonas vėl prabilo, padrašindamas Jurgį, kurį švininės bitelės pradėjo baisiai persekioti. Štai jau viena jo sėrmėgo-

artimiausių žygių. „Raudonoji fronto kovotojų unija“ turinti 98.000 narių ir pasiruošusi, gavus ženklą iš Maskvos, pradėti žygius. („Matin“).

— **Prasidėjęs sukilimas Turkoje Armenijoje Vano ežero apylinkėse.** Turkai pasiuntė kariuomenę sukilimui malšinti. Spėjama, jog tai esanti pačių turkų provokacija, kad turėti progos armenus žudyti.

telegramomis. Lenkų spauda susirūpinusi dėl tų dviejų Lenkijai nedraugingų laivynų vienmetinių manevrų.

— **Kinų reikalavimas iš Latvijos.** Kinų vyriausybė prisiuntė Latvijos vyriausybei sąskaitą, kurioje reikalauja iš latvių 26.000 dol. už latvių pulkų pervežimą per Kinų teritoriją. Minimi pulkai 1919 — 20 m. atskilo nuo raudonosios kariuomenės ir per rytus grįžo į Latviją.

Fronto rūmai.

— **Lenkijos rūpesniai dėl Baltijos manevrų.** Pastaruoju metu Sovietų karo laivynas daro manevrus Baltijos jūroje ir dažnai įplaukia į Lenkų teritorijalius vandenius. Netoli Sovietų manevruoja Vokiečių karo laivynas ir dažnai įjėdu tarp savęs pasidalina radio

— **Latvija atsisakė priimti Italijos aeroplanus,** kuriuos demonstruojant žuvo italų lakūnas kap. Meinardi. Aeroplanų medžiaga dar tirinama.

— **Gruzijos sukilimas.** Sukilėlių buvo paimtas ir Batumo miestas, bet raudonoji kariuomenė, gavus

je išplėšė lopą. Jurgis nebesitveria. Traukias į kitą griovį. Tik žiūri, kad tas kitas grovis jau rusų pilnas pilnutėlis. Kad virsdamas per galvą, šoks Jurgis iš griovio ir šliauždamas greit nuslinko į krūmus. Rusai, gerai jį išžiūrėję, patrako jį kulkosvaidžio ugnimi pliekti. Čia Jurgis nebesusivaldė, kad drožė, tai drožė atgal, palikdamas Joną Dievo Apveizdai.

— „Pasiūsi man kulka į nugarą, pamatysim — piktai pamanė Jurgis apie Joną.

O Jonas vis dar tebešaudė.

Galop Jurgis susirado sau gerą vietą, kur kulkos jo nesiekė, tik kur tai į šoną gailiai švilpė. Pasiklausė. Šaudytis tarytum nutilo. Dievaž, kas ten pasidarė. Jurgiui paliko neramu. Aš gyvas palikau — tvirtino jis sau. Bet kartais mintis nerami slinko galvon: kas su Jonu pasidarė!

Per krūmus skubiai pranėrė šešėliai. Kas čia? — dilgtelėjo galvon Jurgiui. — Ar tik ne bolševikai. Baliai pasižvalgė ir pamatė ne bolševikus, o lietuvius. Pamatę Jurgį jie prisitaikė:

— Broleliai, nešaukit — suriko ne savo balsu Jurgis — čia savas, savas!

Vyras į jį prisiartinus, Jurgis ryktelejo:

— Broleliai, užpuolė bolševikai, gyva begalė, gal jau Jono ir gyvo nebėra...

— O ko tu čia? — užklausė vyrai.

— Aš, aš... — susigriebė Jurgis, — Aš, broleliai, turėjau bėgti pas kuopos vadą pasakyti, Jonas liepė. Vyrai viens į kitą pažiūrėję pratarė:

— Kažin ar čia bolševikų daug, ar verta eiti. Gal laukti, kada daugiau bus?

— Daug, daug, broleliai, tikino Jurgis. — Kaip iš peklos jų prigriuvo.

— Ką čia klausti Slinkiaus, — tvirtai pasakė skyrininkas. — Daug, mažai, ar ne vis vien, kiek čia jų nebūtų. Kas mums tai reiškia! Einam.

— Aš, — tarė Jurgis, drebindamas kinkas, — eisiu kuopos vadui pranešti!

— Kuopos vadui? — pakartojo skyrininkas — Kam pranešinėti, ar tu manai, kad jau jis darbo neturi. Anakur ties Tintarais jau pliekiasi. Ten ir kuopos vadas. Ne, einam, ir kuomet bolševikus pravysim, tada pranešim. Jis, tur būt ir žino, kad liepė mums eiti. Einam, tik greičiau! — paragino skyrininkas ir nuslinko į krūmus.

(Bus daugiau)

pagalbos pradėjo smarkiai spausti sukilėlius ir atsiėmė atgal Kutaisą ir Tiflisą. Raudonąją kariuomenę prieš sukilėlius veda kavalerijos gen. Budenis. Sukilėliai pasitraukę į kalnus.

„Chicago Tribune“ praneša, kad tuojau, kai tik buvo užimtas Tiflisas, tapo sušaudyta 600 žmonių ir daugybė areštuota. Sušaudytas ir 80 metų amžiaus Kutaiso metropolitas Antonijus. Iš viso visame krašte bolševikai išžudė daugiau 2000 žmonių.

— **Maroke.** Ispanų direktorija norinti pradėti taikos derybas su sukilėlių vadu Abdelkerimu. Ispanai nori jam palikti ekonominę ir administratyvinę laisvę ispanų suverenitete. Abdelkerimas reikalauja, evakuoti kraštą ligi Centos ir Melilos miestų. („Times“).

— **Kinų vidaus karas.** Mandžūrijos gubernatoriaus Čangsolino kariuomenė turi 20 mišrių gerai ginkluotų artilerija ir orlaiviais brigadų. Be to, turi tankų ir kitų ginklų.

Pekino vyriausybės kariuomenė paėmusi Šanchajų ir tikisi greitai sukilėlius išsklaidyti. Sukilėlių vadas, kilus neramumams jo kariuomenės tarpe, turėjo pabėgti. Kai kurios sukilėlių dalys perėjo į vyriausybės pusę.

Kariuomenės gyvenimas.

Aukštuosiuose Karo Technikos Kursuose šiemet nuo lapkričio mėnesio pradės veikti Statybos Skyrius.

Prašymai paduodami Kursų Viršininkui iki spalio m. 10 d.

1-mo pėst. D. L. K. Gedimino pulko griežikų k-da rugsėjo 13 d. vadovaujant kapelmeisteriui Gudavičiui, Karių klube įrengė didelį dūdų ir stygų orkestro koncertą. Pirmoj daly dūdų orkestras išpildė sekančius veikalus: 1. Uvertiura „Lengvoji raitarija“—Soppe, 2. Popuri iš dainų ir šokių — Gudavičiaus, 3. Arija iš op., „Luiza di Montfort“ — solo B klarnetui — Berksono, 4. „Signalai“ pupuri—Gudavičiaus. Antrają koncerto dalį išpildė stygų orkestras gražiais veikalais: 1. „Supūoklės“—Holendero, 2. „Trys dienos“—Pergolezo, 3. „Be meilės“ valsas — Reiderman'o 4. „Pavasaris aušta“—Bacho, 5. „Vakarinė giesmė“ — Moniuško's ir 6. „Jaunikaitis“ — maršas — Gudavičiaus. Trečioj daly dūdų orkestras užbaigė koncerto programą: 1. „Karžygio dvasia“—Grosman'o, 2. „Žemaitiška fantazija—Gudavičiaus, 3. „Baltoji Dama“ divertiment. solo „B“ klarnetui—N. 4. Popuri iš op. „Geiša“—Džonso ir 5 „Gegužinė“ — Gudavičiaus.

Į koncertą publikos susirinko labai daug. Senai toji salė nebuvė susilaukusi tiek daug vietos svečių. Mat ūkmergiškiai pasiilgę pulko orkestro, kuris buvo ilgam laikui išvykęs griežti Palangos kurorte.

Kaip dūdų, taip ir stygų orkestro veikalai buvo kuo puikiausiai išpildyti. Sužavėti koncertu klausytojai po kiekvieno atliktojo veikalo triukšmingai plodami šaukė tai „bis“, tai „bravo“. Orkestrui užbaigus paskirtą programą, kai kurios Ūkmergės panelės orkestro dirigentui Gudavičiui įteikė du dideliu labai gražiu bukietu. Buvo pakartota, sulig karininkų prašymu, „Signalų“ popuri, kuri pasibaigė dideliu pasisekimu.

Ūkmergiškis.

Teismas. Rugsėjo 18 d. Kaune Kariuomenės Teismas nagrinėjo 1-mo Gusarų pulko jaun. puskar. Jeronimo bylą ir nusprendė jį nubausti 4 metais sunkiųjų darbų kalėjimo išmetant iš kariuom. tarpo ir atimant puskarininko laipsnį už tai, kad jis, būdamas sargybos viršininku prie pulko daboklės, tyčia išleido iš daboklės miestan be palydovų du areštuotu kareiviu, kurie, pasinaudoję proga, pabėgo, taipogi pabėgo ir Jeronimas, būdamas gi pabėgime prazudė daug valdiškų daiktų. Teisiamasis prie kaltės prisipažino.

Sportas.

Lengvosios atletikos pirmenybės 1924 m. Rugsėjo 13 ir 14 d. L.F.L.S. stadione įvyko lengvosios atletikos rungtynės Lietuvos pirmenybėms. Rungtynėse dalyvavo 9 sporto organizacijos su (apie) 100 sportininkų -ių. (Aktyvių 52, juniorų 16, moterų 30). Daugiausia sportininkų išstatė L. F. L. S.—30; toliaus K. S. K.—24; (klaipėdiečių)—S. M. 12; Makabi—10 ir t. t. Iš kariuomenės dalių buvo tikėtasi sulaukti daug didesnio dalyvių skaičiaus, bet ar tai dėl vykstančių manevrų, ar dėl kokių kitų priežasčių įsiregistravo vos dvi dalys (Elektrotechnikos bat-nas ir Šarv. Rinktinė) su 5 sportininkais.

Visur ir visada yra sakoma, kad mūsų sportas dar jaunas, todėl jam yra dovanotina ir daugelis klaidų. Bet kuomet tos klaidos nuolat ir nuolat kartojasi, tada jos galima pavadinti apsileidimu. Antai, į rungtynes visos sporto organizacijos atsiuntė savo sportininkus nevienuodose kostiumuose, be ženklų ir t. t. Kad tai būtų smulkmena, pasakyti negalima, nes rungtynės Lietuvos pirmenybėms yra tai viešas organizacijų pasirodymas visuomenei, kuri apie jas liks blogos ar geros nuomonės. Žiūrint iš šalies į sportininką, neturintį organizacijos ženklo, gaunasi visai ne koks įspūdis; arba organizacija gėdijasi jam duoti ženklą, arba jis pats nenori tos organizacijos ženklo nešioti.

Daugelis užsiregistravusių sportininkų rungtynėse nedalyvavo—antras požimys organizacijų vidujinio nesusitvarkimo.

Pačios rungtynės praėjo gan sklandžiai. Buvo stoka tvarkos, bet tai iš publikos pusės.

Kadangi stadionas dar nebaigtas statyti, tai publikos vietoje būti už bėgimo takų, laisvai vaikščiojo po visą aikštę, nemažai trukdydama rungtynių eigai. Tiesą pasakius, publikos buvo abi dieni visai nedaug, iš dalies tai todėl, kad rungtynės buvo mažai išreklamotos, bet svarbiausia tai mūsų visuomenė apie lengvąją atletiką turi labai maža supratimo, gi didžiausią savo domesį nukreipus į futbolą.

Yra pasiekta sekančių rezultatų:

Pasiekti rezultatai yra labai geri, nes pastatyta 18 naujų rekordų (10 aktyvių, 3 juniorų ir 5 moterų).

Bėgimuose veik visur laimėjo vokiečiai ir tik mėtimuose jie užleido pirmąsias vietas lietuviams. Reikia tikėtis, kad sekančiais metais mūsų stipriausios organizacijos, kaip a. L. F. L. S. ir L. D. S. užims daugiau pirmų vietų visose šakose; taip pat ir kariuomenės sportininkai skaitlingiau ir aktingiau dalyvaus.

V. I. Pyragius.

Sportas 5 p. D.L.K. Kęstučio pulke.

Šį sekmadienį, t. y. rugs. 28 d., įvyksta 5 pėst. D.L.K. Kęstučio pulko mėtinė sporto šventė.

Sportas pulke užsimezgė dar 1920 m. pavasarį. Pirmiausia kariai I ir II bat. ėmėsi futbolą žaisti. Balandžio 30 d. pulko vadas kap. Škirpa įsakymu pulkui 124 Nr. 4 § sudaro Sporto Komisiją iš pirmininko kap. Bagdanavičiaus ir narių: ltn. Markevičiaus ir kar. vald. Zaborskio, kuri rūpintųsi pulko sportu. Po futbolui vėliau apsiereiškia ir kitos sporto šakos.

1921 m. vasarą pulkas turėjo futbolo rungtynes su 2 pėst. D. L. K. Algirdo pulku, kurias pralaimėjo 2:0 ir su 2 baterija, kurias laimėjo 4:0.

1922 m. pulkas, stovėdamas Panevėžy, pasidaro Jasnogurkos dvarelis aikštėj prie Nevėžio sporto aikštę ir pradeda toliau lavintis futbole ir kitose sporto šakose. Gegužės 1 d. suruošė pirmąją pulko sporto šventę ir nusistatė kasmel gegužės m. 1 d. daryti panašias šventes. Šventėse buvo vykdomos beveik visos mūsų kariuomenei pažįstamos sporto šakos bei

gimnastika. Minimais metais komanda aukščiausiai pakyla futbole ir užėmė pirmąją vietą kariuomenėj ir tapo rimta konkurentė L. F. L. S., su kuria rungtynėse tepralaimėjo tik 1:0, bet ir tai buvo dėl klaidos pačių kęstutiečių. Iš tais metais 10 viešų futbolo rungtynių su kitomis kariuomenės bei civilėmis komandomis kęstutiečiai 7 laimi, 2 pralaimi ir 1 išsina lygiomis.

1923 m. futbolas pulke nusilpo, kadangi daug geriausių futbolininkų kareivių išėjo iš kariuomenės atšargon ir t.t.; tais metais, rodos, dvi viešas rungtynes turėjo su svetimomis komandomis, kurias laimėjo. Šiais metais jokių viešų rungtynių neturėjo.

Majorui Bagdanavičiui išėjus iš kariuomenės atšargon, dabar Sporto Komisijoj, kuri šiemet susideda iš mjr. Virbalio, vyr. ltn. Drazdausko ir vyr. ltn. Markevičiaus, pirmininkauja mjr. Virbalis. Dabar pulke kasdien daromi sporto bei gimnastikos užsiėmimai, lavinamasi įvairiose sporto šakose. Šiemet nors viešų futbolo rungtynių nebuvo, bet kareiviai pulko kareivinių aikštėje žaidžia ir lavinasi. Šiemet pulkas įsitaisė teniso aikštėle, kurioj mėgėjai gali žaisti. Pulke veikia prie Karo Mokslo Draugijos Skyriaus Sporto sekcija, kuri gausiai turi narių.

Šiemet dėl kai kurių aplinkybių pulko sporto šventė iš gegužės 1 d. tapo atidėta iki rugsėjo 28 d. Šiemet jau trečia šio pulko šventė iš eilės. Ji įvyks pulko kareivinių aikštėj, A. Panemunėj. Bus atlikta gimnastika ant įrankių ir laisvais judesiais, lengvoji atletika: bėgimai, šokimai, mėtimai, žaidimai komandomis, ir jumoristinis sportas.

Prie šios šventės uoliai ruošiamasi ir turės būti įdomi.

St. Butkus.

Kas girdėti

Lietuvoje.

— **Metallinių pinigų kalimas.** Rugs. 18 d. Finansų Ministeris p. V. Petrulis patvirtino pinigų kalimo Varžytinių Komisijos protokolus. Priimami pinigų kalimo pasiūlymai iš Anglų firmos Kings Norton Metal Works Birminghame, Pinigai bus kalami iš vario ir aliuminijo.

— **Mūjtinų viršininkų suvažiavimas.** Rugs. 13-17 d. Kaune įvyko visų Lietuvos muitinių viršininkų suvažiavimas. Buvo tarp kitko tartasi dėl muitinių tarifo patobulinimo, įstatų aiškinimo, santykių su pasienio policija ir kt. Suvažiavimas išsireiškė, kad uniforma būtų pilna ne tik aukštesniems, bet ir žemesniems valdininkams. Dėl pasienio sargybos pripažinta, kad dabartinė pasienio policija neatsiekia savo tikslo. Pageidaujama, kad sieną saugotų kariuomenė, bet to negalint, prašoma įvesti sargybą su karo drausme ir, kad sargybon būtų priimami asmenis, išėję karo tarnybą. Be to, kad ši sargyba būtų pavesta Finansų Ministerijos žinion, o ne Vidaus Reikalų Min., kadangi dabar tenka reikalas turėti su dviem žinybomis, dėl ko kyla nepatogumų. Dar buvo tartasi dėl muitinių triobesių ir etatų. Buvo pageidaujama padidinti etatus.

— **Kariuomenė į visuomenę.** Mūsų kariuomenėj daug yra gerų pajėgų, reikalingų tautos kultūrinimui, lavinimui. Nemažai rasim karių padedančių visuomenei švietimo ir sporto srity. Pav. karininkai mokytojauja kai kuriuose mokyklose ir t.t. nes nemaža gerų mokytojų tarnauja kariuomenėj.

Nuo šių metų Panevėžio mokytojų seminarijoj įvedama ir muzikos pamokos, kurias dėstyti pakviestas 4 p. L. K. Mindaugio pulko kapelmeisteris Radžiūnas, studijavęs muziką Čekoslovakijoje.

— **Lietuvos užsienio prekybos apyvarta** š. m. rugpiūčio mėn. siekė 31.077.600 lt. iš kurių 19.607.000 lt. tenka išvežimui ir 11.470.600 lt. įvežimui.

Šių metų pirmųjų 8 mėnesių prekybos balansas pasiekė 302.461.900 lt., iš kurių 169.092.100 lt. tenka išvežimui ir 133.369.800 lt. įvežimui. Per praėtų metų tą patį laiką Lietuvos užsienio prekyba siekė 186.477.600 lt. iš kurių teko 87.883.400 lt. išvežimui ir 98.594.200 lt. įvežimui, iš ko matome, kad šiemet Lietuvos užsienio prekyba yra daug aktyvesnė: kai praeitais metais buvo daugiau įvežta, šiemet daugiau išvežta.

— **Elektra vagonuose.** Neužilgo Lietuvos geležinkelių keleivių vagonuose būsianti įvesta elektros šviesa. Spalių 1 d. Traukos Tarnybos garvežių skyriaus viršininkas p. Galaunė išvyks į Paryžių užsakytiems apšvietimo įtaisymams priimti.

— **Kauno gatvių grindimas.** Miesto Valdyba jau senai yra sumaniusi išgrįsti tašytu akmeniu kai kurias žymesnes gatves. Iki šiol dėl lėšų stokos šis darbas negalėjo įvykti. Dabar Valdyba deda griežtų pastangų, kad artimiausioj ateity būtų išgrįstos nors centro gatvės.

Užsieniuose.

Vilniaus klausimas Ženevoj. Pastaromis dienomis Tautų Sąjungos politinės komisijos posėdžiuose buvo svarstomas Vilniaus klausimas. Lietuvos delegacija reikalavo, kad į sudarytą subkomisiją, kuri turėjo svarstyti Vilniaus klausimą, įeitų Lietuvos atstovas ir šį jos reikalavimą atmetus, rugs. 13 d. Lietuvos delegacija pareiškė, kad išimanti Vilniaus klausimą iš dienotvarkės ir pasilieanti sau teisę iškelti jį ateity.

— **Žemės drebėjimai.** Buvo žemės drebėjimų Erzerume, Kaukaze. Sunaikinta daugiau 100 kaimų ir miestelių, ir žuvo daug žmonių.

Rugs. 18 d. Tokio (Japonijoje) vėl pasikartojė didelis žemės drebėjimas. Žemė, keletas mylių nuo Tokio, plyšo.

— **Italijos gyventojų skaičius.** Per paskutinį Italijos gyventojų surašinėjimą paaiškėjo, kad Italija dabar turi arti 42 milijonų gyventojų.

— **Latvijos geležinkeliai.** Tam tikra komisija geležinkeliams tirti nusistačiusi tiesti naują geležinkelio liniją per Latviją, kuri sujungtų Rygą su Liepoja rusų platumo bėgiais, be to dar nutarta statyti Liepoją naują geležinkelio prekių stotį, kuri aptarnautų vis didėjančią prekybą su Lietuva. Be to, Latvijos vyriausybė yra nusistačiusi persiūti visus normalaus platumo geležinkelius į rusų platumą, išskyrus linijas: Ryga—Meitė, Liepoja—Mažeikiai ir Gryva—Eglaitė, kurios jungia Latviją su Lietuva ir Lenkija.

— **Nelalmė anglų kasyklose.** Amerikoj Wyoming valstybėj, ištiko baisus sproginimas anglų kasyklose, netoli Sublet miestelio. Žuvo arti 81 darbininkas.

— **Žydų pogromai Ukrainoj.** Laike piliečių karo Ukrainoj buvę iš viso ten 1.235 žydų pogromai, kuriuose žuvę arti 70.000 žmonių. Laike pogromų buvo sudėginta nemaža triobesių, net ištisų sodžių ir miestelių.

— **Tarnautojų prašalinimai Sovietuose.** Sovietų vyriausybė, kovodama su įsigalėjusiais valdininkų tarpe kyšiais ir kitokiais juodais darbais, nuolat valo savo įstaigas nuo prasikaltusių asmenų.

Pastaruoju laiku, valant įstaigas, tik vienoj Odesoj prašalinta 275 atsakomingi valdininkai, 514 vidutinių ir 244 žemesni valdininkai. Tačiau toks „valymas“ nieko negelbės, kol nebus pakeista netikusio Rusijos tvarka. Vieton pavarytų vagių valdininkų atsiras kiti. Juos pagamins bendras skurdas, piliečių tamsumas, bolševikų viršūnių priespauda bei saivaliavimas.

Livijaus raštų nerado. Iki šiol daug buvo kalbama ir rašoma apie Romos istoriko Tifo Livijaus raštų atradimą. Dabar „atradėjas“ Martino Fusko pri-

sipažino Italijos švietimo ministerijos atstovui, kad jis minimų raštų neradęs ir tik melavęs.

Protestas prieš lenkus. Tautinių Mažumų Komisija įteikė Tautų Sąjungai raštą vardu 8 milijonų lietuvių, gudų ir ukrainiečių, kurie protestuoja prieš lenkų priespaudos politiką.

Įvairenybės.

Vabzdys bombosvaidininkas. Dauguma vabzdžių savo apsigynimui nuo priešų naudojami įvairių savybių skysčiais, kuriuos gamina jų kūnas. Viename atvejuje pastarieji veikia į auką, kaip nuodai, gi kitame turi grynai bauginančio įrankio reikšmę. Apskritai gi tie skysčiai šiems mažiems gyvūnams nemaža padeda kovoje už savo būvį.

Imkime, pavyzdžiui, paprasčiausią skruzdę. Pakanka ją kiek įerzinti, kai ji, prakirtus savo lūpomis—žnyplėmis odą, į pasidariusią žaizdelę įleidžia ypatingo skystymelio, nuo kurio kūnas ima peršėti. Nors tas skausmas ir greitai išdyla, tačiau tos skruzdės darbas paprastai žmogaus yra sutinkamas pykčiu.

Gal įdomiausias šiuo atveju vabzdys bus mažutis ($1/4-1/5$ colio didumo), taip vadinamos Brachinius Carabidea giminės atstovas, kuris skysčių gamyboje yra pasiekęs tokių galimybių, kurios nėra prieinamos kitiems jam panašioms gyvūneliams. Šio vabzdžio išleidžiami dvokiantys skysčiai akimirkoje pavirsta dujomis, kurios, lydimos ypatingu trenksmu, begalo primena mūsų artilerijos veikimą. Del to šis vabzdys yra įgyjęs bombosvaidininko vardą, nes iš tikrųjų jis tokiu ir yra. Trūkum šiam skysčių sviediniui, dūmų stulpai iš visų pusių apsupa auką, paralizuoja tokiu būdu jos valią bei norą priešintis. Tai yra pirmas artilerininkas pasaulyje; pirmas nuodingų dujų išradėjas ir išnaudotojas kovoje.

Kalbamas bombosvaidininkas yra tiek „džentelmenas“, kad niekuomet nebombarduoja mažesnių už save brolių ar tai viengenčių. Jis puola tikrai sau lygius ar net didesnius už save, ir tik tuomet naudoja savo bombas. Kova tokiuose atvejuose prasideda šūviu (trakstelėjimu), po ko pasirodžiusi plona skysčių srovė virsta pilkai—melsvais dūmais, nelyginant patrankai iššovus. Tai prasidėjo bombosvaidininko šaudymas! Jo priešas dažniausiai leidžiasi, kur kojose ar sparnai neša, nepareikšdamas priešinimosi ženklų. Bombosvaidininko paleistoji skysčių srovė, kuri sprogo ore ir apsupo priešą dujomis, yra begalo įtakinga ne tik į vabzdžius, bet ir šiaip į didesnius tvarinius. Pastarieji irgi bėga nuo šūvio, nelyginant jis jiems mirtingas būtų. Panašiai elgdami vabzdžiai, kiek ir kiti tvariniai iš tikrųjų neklysta. Mokslo yra patvirtinta, jog tie skysčiai be abejo turi nuodingų kokybių. Kokie nuodai juose yra iki šiol mokslininkams neteko iširti, nes skysčiai patekę oran, tuojuos virsta dujomis ir todėl negalima jų sąstato iširti. Tačiau pastarieji, patekę ant žmogaus kūno, palieka tam tikrų ypatingos spalvos žymių, kurios rodo jog jose yra plikinančių skysčių savybės. Tas pats darosi ir vabzdžių odoj.

Šie bombosvaidininkai gyvena Anglijos pakrantėse, po akmenimis, kur jiems neduoda ramybės išdykę vaikai. Pastariesiems patinka bombosvaidininko šūviai, del ko jie pastaruosius be gailėsčio kamuoja, kad tik tie šaudytų.

J. T—kus.

Atsiųstieji Redakcijai spaudiniai.

J. I. Kraševskis. Giesmės iš Lietuvos padavimų. **Vitolio Rauda.** Pirmosios giesmės pirmoji dalis. Iš lenkų kalbos vertė Faustas Kirša. Kaunas. Išleido J. Stauskaitės knygynas. 1924 m. 149. Spausdinta Berlyne.

Kraševskis buvo tikras lenkas, savo krauju visai svetimas mūsų tautai, tačiau savo dvasia mums be galo artimas. Jis gyveno ir rašė tais laikais, kada mūsų tauta dar buvo amžių įmigyje, buvo paniekinta ir prislėgta, jos gi garbinga praeitis buvo užmiršta ne tik liaudyje, bet mažai teatmenama ir pačioje šviesuomenėje. Tačiau Kraševskis, pažinęs Lietuvos istoriją, liko sužavėtas didele Lietuvos praeitimi, jos milžiniškomis kovomis del laisvės; jį užkerėjo skaidrūs Lietuvos praeities vaizdai, taurūs Kęstučiai, Birutės, Margiai, visą savo amžių garbingai laikantieji tautos vėliavą bei savaliai žūstantieji liepsnose, kad tik šlykščios vergovės išvengus. Ir tas taurus žmogus, Kraševskis, savo karštą, meilės kupina širdimi, ėmė rašyti, lyg kalte kalti gražius skaidrius Lietuvos, lietuvių tautos paveikslus, tie gi paveikslai amžiais liks skaidrūs, gražūs ir ne vienam dar įskiepyti Lietuvos meilės kibirkštį.

Vitolio Raudoj autorius eilėmis pasakoja įstabią pasaką iš Lietuvos senovės padavimų apie žmogaus Ramojaus ir deivės Mildos sūnų Vitolių ir jo įstabius prietikius kovose su dvasiomis, žvėrimis, dievais ir pačia gamta. Podraug gi pasakoja ir daug kitų Lietuvos padavimų — ir apie Eglę, ką su savo vyru ežero dugne puikiuos rūmuos gyveno, ir apie kardu perskriostą mėnulį, ir apie aušrinę, ir apie daugybę senovės Lietuvos dievų, didvyrių, gerų ir blogų dvasių, gamtą ir t. t. Mes čia nekalbėsime apie tai, kiek tose Kraševskio pasakojimuose yra tikrų mūsų tautos padavimų, o kiek pramanytų romantiškos Lietuvos atgimimo epokos („priešaušrinės“) autorių bei darbininkų, bet vistiek tas Kraševskio pasakojimas priklauso prie gražiausių Lietuvos ir apie Lietuvą literatūros veikalų ir privalo būti įdėtas į tikrą mūsų dvasios turtą.

Ir tikrai privalome džiaugtis, kad šis taip gražus, taip brangus mums veikalas pagaliau pasirodė mūsų kalba. Ir neklysdami galime pasakyti, jog mūsų poetas F. Kirša padarė tikrai didelį darbą, tikrą nuopelną prieš mūsų tautą, šį veikalą išvertęs į lietuvių kalbą, arba, geriau sakant, neišvertęs, bet parašęs jį antrą sykį, bet jau lietuvių kalba, nes jo vertimas, kaip rodos, daugelyje vietų savo sklandžia kalba yra gražesnis ir už patį originalą. Ačiu lengvam, gražiam Kiršos stiliui, jo gyvai kalbai, veikalas skaitomas lengvai, tikru estetiniu pasitenkinimu, susidomėjimu. Belieka tik laukti antrojo to paties poeto vertimo Vitolio Raudos tomo, kur fabula dar didesniu susidomėjimu sekama.

Knyga išleista gražiai, rūpestingai, paveiksluota, visiškai kopijuojant seną Vilniaus tos knygos lenkų kalba leidimą. Kai kurių vertimo paklaidų (nors ir 12 pusl.: „v o g d a m a s žengia...—polonizmas), arba korektūros klaidos savaime nyksta visame tame gražume.

Neturi būti nei vienos karių bibliotekos, kur nebūtų Vitolio Raudos.

Juozas Mikuckis. **Vakaro Kaukės.** 59 pusl. Kaunas, 1924 m.

Yra tai eilių rinkinėlis. Iš jų labiausiai bene bus nusisekę „Sonetai“. „Prieblandoj“ autorius savo ūpu lyg Tysliavą seka. Kai kurios eilės persisunkusios kažkokiu juodu pesimizmu, melancholija, bet kitos duoda jaukaus estetinio pasitenkinimo („Žibutės pražydo“ ir k.).

Majoras P. Ruseckas.

Leidžia Vyr. Št. Karo Mokslo Skyrius.

Redaktorius Majoras P. Ruseckas.

Valstybės spaustuve. Kaunas, Kanto gatvė Nr. 14.